

Мільйон з горішка

Сто гектарів ліщини може зробити українця мільйонером

В Україні намітилася позитивна тенденція до закладання садів промислового значення. Не пасуть задніх і підприємці, що цікавляться горіхом, зокрема фундуком (ліщиною). Для того аби розібратися, які все ж існують проблеми на шляху становлення бізнесу фундука в Україні, газета «Агробізнес сьогодні» звернулася до підприємця Остапа МИХАЦЯ, який у горіховій справі працює вже три роки. Цей киянин, заклавши сад і маточний розсадник фундука лише на кількох гектарах, у найближчі роки розширить плантацію вже до 50 і каже, що мінімальною, з погляду доходів, які для нього цікаві, є площа не менше 100 га, яку і сподівається зайняти вже найближчим часом.

Спількувалася Валентина ОЛІЙНИК

фото автора

— Пане Остапе, чому, на вашу думку, фундук є перспективною культурою для України, адже для нас вона не традиційна, на відміну від, скажімо, волоського горіха?

— Причин, з яких я займаюся вирощуванням саме фундука, дві. Ще за радянських часів українські науковці, займаючись виведенням нових сортів і вирощуванням фундука на невеликих експериментальних плантаціях, довели перспективність вирощування цього горіха на території нашої країни. Результати дослідів засвідчили, що є низка сортів, які в умовах України можуть давати високі врожаї, подеколи набагато вищі від тих, що отримують у Туреччині (там середня врожайність сягає 10 ц/га). По-друге, показовим для нас є досвід сусідньої Польщі. Там кілька років поспіль посилено впроваджують цю культуру, маючи товарні плантації, врожайність на яких сягає 20 ц/га. І оскільки кліматичні умови Польщі подібні до українських, це свідчить про те, що у нас досить великі перспективи.

— А яка рентабельність цього горіха?

— На сьогодні фундук вважається дуже дорогим і ціна на нього у світі тенденційно зростає. Наприклад, у вітчизняних супермаркетах за непушений привалять не менше 40 грн/кг (150 г лущеного коштують 21 грн. — Аня). Звичайно, фермер, продаючи оптовикам свій урожай, за таку ж ціну його не збуде, але 10-20 грн/кг — це вже дуже вигідно. Навіть якщо приватник з одного га збере 10 ц і продасть по 10 грн/кг, то отримає вже 10 тис. грн. А якщо матиме сорти кращої селекції і збере 20 ц/га, то,

вирощування фундука у Туреччині і при цьому плодоносять не гірше, ніж сорти іноземної селекції. Але проблема у тому, що процес підготовки цих сортів закінчився із розпадом

Інститут спершу добре подумає, чи вводити у реєстр сорт, який є лише запилювачем — саджанець потенційно мало купуватимуть

продавши по 20 грн, отримає прибуток у 40 тис. Моя майбутня плантація у 100 га, навіть якщо збувати горіхи за мінімальною оптовою ціною в 10 грн, може дати прибуток у 1 млн грн.

— З чого розпочався ваш бізнес? Чули, ви маєте розсадник цього горіха...

— Все почалося з публікації в одній газеті. Йшлося про виро-

таш шойно побувала і, зізнаюся, хоча тема мене дуже захопила, особливого значення цій можливості я тоді не надав. Уже згодом, цікавлячись декоративними садовими рослинами, знайшов велику кількість літератури про фундук. А також дізнався, що в Україні давно створено власні сорти, які повністю пристосовані до вітчизняних кліматичних умов

Радянського Союзу. Після цього гроші на науку держава практично не виділяла, тому жодні наукові досягнення не впроваджувалися, власне, як і не висаджувалися промислові сади. Навпаки — їх почали посилено вирощувати...

Тепер почалося відродження. Невдовзі знімуть мораторій на землю сільськогосподарського призначення і роз-

почнуться її продаж. Люди вже думають, що можна зробити з великими площами не лише у плані короткострокових культур, а й садівництва. Законно, що коли йдеться про промислові сади фундука, спостерігатиметься і великий попит на самі саджанці.

вимагає відповідного фінансування, а в горіховому сегменті «крутих мільйонерів» поки що немає.

Стосовно ж засобів, які б могли полішити ситуацію загалом, то, на мою думку, нині бракує інформації: окреслення проблем, пропозиції щодо їхнього вирішення тощо. Книг про фундук, як, до речі, і про волоський горіх, що були видані в Україні в останні роки (або ж перевидані старі, ще радянські видання), знайти важко. Звичайно, можна піти у наукову бібліотеку імені Вернадського, де всі ці видання є. Але фермеру чи, як кажуть, «простій людині» туди потрапити важко. А тому вся фахова інформація для нього закрита... Мені простіше, оскільки звик працювати в бібліотеках (я філолог за освітою), маю з цього питання чималу бібліотеку багатьма мовами... Ось і з'ясується, що фундук для України — новина. Всі знають, що таке ліщина, але чи рентабельно її вирощувати, де ця культура найкраще росте, як плодоносить тощо, — ні...

— Наскільки сорти вітчизняної селекції можуть бути конкурентоспроможними?

— Оскільки садів промислового насадження фундука в Україні досі не закладали, прогнозувати досить складно. На дослідних станціях зазвичай мало кількості дерев, і її для правильних розрахунків недостатньо, тому вони не зовсім достовірні. Якби кожного сорту науковці на дослідних станціях мали щонайменше по гектару, тоді можна було б обговорювати це більш предметно. Натомість виробники самі придивляються до сортів, відстежують їхні якісні і кількісні характеристики. Я не виключення. Наприклад, у літературі знайшов інформацію тільки про один український сорт, який стовідсотково гарантує бланшування плода горіха. Стосовно інших — планую дослідити, зробивши розрахунки вже у найближчі роки. Прикро, але по деяких з українських сортів інформації взагалі дуже мало, як, до речі, досі відкритими лишаються питання щодо запилювачів, генетичної сумісності сортів тощо.

— А як справи у галузі розсадництва фундука?

— Займатися цим можуть лише науково-дослідні інститути, оскільки жоден із вітчизняних сортів цього горіха не введено до Державного реєстру сортів рослин. Відтак, і говорити про ринок збуту неправомірно, оскільки його, по суті, не існує. Тому і виходить, що всі, хто на сьогодні займається вирощуванням саджанців фундука в Україні, роблять це нелегально, або напівлегально...

— Хіба Асоціація виробників горіхів не лобіює ваші інтереси?

— Нещодавно про створення такої організації і справді заявили, але вона наразі не функціонує. Реєстрація — тривалий процес. Справа лобювання

різко (вдесятеро) піднялися розцінки з введення сортів у реєстр та підтримки їх у ньому. Є сорти, що вважаються основними, і до кожного з них потрібно підбирати відповідний конкретний сорт-запилювач. Вони зазвичай ідуть у комплексі — десять (звичайних) саджанців і один запилювачі на перспективу вже менш рентабельні, ніж представники звичайних сортів.

І коли ставляться умови, що треба заробляти гроші на ма-

теріалі, то науковий інститут спершу добре подумає, чи вводити у реєстр сорт, який є лише запилювачем. Адже його потенційно мало купуватимуть, а віддача, закономірно, буде не швидко. Відтак, науководо-дослідні інститути, не маючи належного фінансування, не введуть подібні сорти. А це негативно впливатиме на розвиток галузі...

Водночас, за мою інформацією, невдовзі у реєстрі з'являться нові сорти фундука.

ФОРМІ МИХАЦЬ О.Р.
САДЖАНЦІ ЛІЩИНИ (ФУНДУКА)
ТА ЯГІДНИХ КУЛЬТУР
ТЕЛ.: 067-2309701
050-3306480

Точка зору щодо

...мораторію

«Садівництво — довгострокова інвестиція. І якщо людина закладає сад на землі, яка сьогодні це в орендній власності, то не виключено, що завтра цей договір буде розірвано. Відтак, поки заборона продажу земель сільськогосподарського призначення діятиме, ризикувати мало хто захоче. Одна справа, якщо ти сієш, наприклад пшеницю, і раптом виникають певні проблеми, то після збору врожаю наступного року поле можеш і не засівати. А якщо ти посадив сад, то навіть через 2-3 роки перенести його в інше місце чи викорчувати буде неможливо — втрачається час і великі гроші. Тому питання власності на землю для садівників конче важливе».

...полив

«Природний ареал для фундука там, де досить високий рівень опадів — 800 мм. А тому залежно від кліматичної зони зрошення може бути обов'язковим, або ж — ні. Щоправда, на більшості території України полив у більшій чи меншій кількості все ж буде потрібний. І, як дослідили в науково-дослідному господарстві Інституту садівництва УААН, вже є сорти, які в умовах українського лісостепу можуть плодоносити до 27 ц/га і без поливу».

...форми плода

«У більшості країн займаються вирощуванням лише кулястого сорту фундука. Зокрема тому, що такий горіх легше лущити, пропускаючи крізь лущильні машини, буде менше відходів. А у подовгуватих сортів ядро під час лущення частіше розбивається, втрачаючи свій естетичний вигляд, а отже, й вартість».

...місця вирощування

«У промислове плодоношення фундук входить вже на 6 рік. Крім того, цей горіх не вибагливий до рівня кислотності ґрунтів (рН від 6 до 7,6) і може рости практично будь-де, хоча все ж не любить важких глинистих і дуже піщаних земель».

...способу розмноження саджанців

«У товарному виробництві, як правило, саджанці розмножують вегетативним способом — вертикальними або горизонтальними відводками. Це значно простий і швидкий спосіб, всі інші — менш рентабельні і складніші».

...ринку збуту готової продукції

«Для України це, звичайно, шоколадна індустрія, яка досить посилено розвивається. Є тут і одна важлива вимога — бланшування. Вона передбачає відділення тоненької плівки, яка лишається на плоді під час просмажування вже лущеного ядра. У довідниках зазначається, що з вітчизняної селекції такий сорт є лише один, стовно інших — нічого не йдеться... Всі фабрики для свого виробництва ввозили і ввозять цей горіх із-за кордону».